

Ako sa správať v cudzine - Čína :)

Čínska ľudová republika je krajinou stáročných tradícií. Zvládnutie jazyka nerobí problémy len Európanom. Čínsky jazyk v podstate ani neexistuje, rôzne čínske dialekty sa vyznačujú hlavne spoločnými grafickými znakmi.

Rovnako ako v Japonsku, aj v Číne je veľmi dôležité zachovať si tvár. Ľudia sú tu rezervovaní a veľmi si cenia slušné správanie.

Spoločenská etiketa

Má svoje špecifiká, ktoré je nutné akceptovať a dodržiavať.

Zdravenie, podanie ruky, predstavovanie, oslovanie

Číňania zdravia cudzincov podaním ruky hlavne kvôli zachovaniu slušnosti. Ruky sa tam nestláčajú príliš veľkou silou. Čínski obchodníci sa správajú formálne. Uprednostňujú takých obchodných partnerov, ktorí sú si vedomí nutnosti dodržiavať etiketu. Pri predstavovaní hovoria Číňania najskôr priezvisko a potom krstné meno, oslovujú sa pán a pani plus priezvisko. To isté platí aj pre druhú stranu. Pri oslovení sa používa priezvisko, krstné meno príde na rad až po potykaní.

Jedlo a stolovanie, súkromná návšteva, darčeky

Číňania považujú spoločné stolovanie za veľmi dôležité. V reštauráciách býva zvykom, že sa pre celú spoločnosť objednanú rôzne jedlá. Objednáva sa aspoň o jeden druh jedla viac, ako je celkový počet hostí. Zo spoločných mís sa potom paličkami rozdáva jedlo jednotlivým hosťom. Spôsoby pri stole sa značne odlišujú od európskych zvyklostí. Sŕkanie a mľaskanie patrí v Číne k dobrému spoločenskému tónu a prejavu, ako hosťovi chutí. Jedáva sa väčšinou paličkami, miska sa prikladá k ústam. Paličky sa nikdy neukladajú na misku, vždy iba vedľa nej. Ak sme sa nasýtili, necháme na tanieri trochu jedla na znak, že sme už dojedli a že viac nechceme. Rovnako sa musíme správať aj pri pití, pretože do polovice vypitý pohár nám okamžite dolejú. Čistenie nosa pri stole sa považuje za neslušné. Číňania si veľmi cenia, ak ešte počas jedenia priamo pri stole vyslovíme hostiteľovi pozvanie na návštevu. Pohostenie platí spravidla hostiteľ. Ak sa stretnete len náhodou, bez predbežného výslovného pozvania, bude sa po konzumácii treba dohodnúť, kto smie zaplatiť (nie kto má, ale kto smie zaplatiť). Na pracovných posedeniach sa nezúčastňujú manželky obchodníkov.

Tiež dôležité

Paličky nesmú spadnúť na podlahu, lebo to údajne prináša nešťastie.

Neodhadzujeme odpadky do misky na ryžu a neukazujeme paličkami na iných ľudí.

Ak dostaneme pozvanie do súkromia, treba prísť s kyticou kvetov. Nikdy to však nesmú byť biele ani žlté.

Darčeky z Európy sa tešia veľkej obľube, mali by však byť hodnotné. Ak pochválime jedlo, bude sa ten, kto ho pripravil, veľmi tešiť. Takáto pochvala sa tam považuje za veľkú česť.

Dobré vzťahy

V Číne je veľmi dôležité mať vybudovanú celú sieť kontaktov. Bez nich sa väčšinou nedá podniknúť vôbec nič. Predtým, ako sa chceme niekomu predstaviť, treba si na neho získať kontakt cez tretiu osobu. Na tento účel sa veľmi hodia veľtrhy a obchodné delegácie.

Ďalšou možnosťou je využitie obchodných zastupiteľstiev, podnikateľských poradcov a obchodných komôr.

Ošatenie

Do práce nosia čínski obchodníci zvyčajné primerané ošatenie. Na uzatváranie dôležitých obchodov treba prísť v obleku, v bielej košeli a s konzervatívnou kravatou. Ženy chodievajú v nohavických kostýmoch, blúzky bývajú pozapínané až po krk. Najčastejšie sa využívajú tlmené nenápadné farby.

Čestné miesto s výhľadom na dvere

Tešiť sa môže ten hosť, ktorý sedí vpravo vedľa hostiteľa a zároveň má výhľad na dvere, pretože dostal čestné miesto.

Vizitky

Na čínskych vizitkách sa ako prvé uvádza priezvisko, po ňom krstné meno. Anglická verzia na druhej strane vizitky má meno a priezvisko v zvyčajnom poradí. Vizitky sa v Číne považujú za zvlášť cenné a dôležité a ich

výmena je veľká česť. Odovzdávajú a preberajú sa oboma rukami.

Za veľmi hrubé a neslušné sa považuje vziať vizitku len tak mimochodom a v náhlivosti ju niekam zastrčiť, či dokonca načmárať na ňu nejaké doplňujúce údaje. Predtým, ako oslovíme nášho čínskeho partnera menom, je potrebné, aby nám niekto znalý veci vyslovil jeho meno.

Rady pre obchodníkov

Ak často chodíme na obchodné rokovania do Číny, treba si dať zhotoviť vizitky v čínštine. Na jednej strane bude text v angličtine, na druhej v čínštine. Dosť často vzniká problém s prepisom vlastných mien, a preto si treba vytvoriť príslušné „synonymum“. Najlepšie bude, ak sa o radu obrátíme na tlmočníka. Ak by bol možný preklad mena, jeho použitie nie je vhodné, pretože by mohlo dôjsť k rôznym nedorozumeniam či nevhodným formuláciám.

Obchodné rokovania

Na rokovania sa dostavíme vždy presne.

Rokovania sú v Číne spravidla dlhšie, ako býva zvykom v Európe. Číňania nemajú radi uponáhľanosť a nadmernú gestikuláciu, ktorú považujú za prejav slabosti. Za negatívnu vlastnosť považujú aj prejavy citov (napríklad zlosť alebo zúrivosť) a netrpezlivosť, nesmieme preto stratiť sebakontrolu a rozprávať príliš nahlas. Za absolútne neseriózne, neprimerané a zľahčujúce sa na prezentáciách považuje rozprávanie vtipov. Lepší dojem o firme vyvoláme presnými informáciami a znalosťou vecí. Pomôžu nám aj články v tlači týkajúce sa firmy, výrobkov, prípadne udelených ocenení a podobne. V nijakom prípade nemôžeme dehonestovať ostatných účastníkov výberového konania rôznymi poznámkami, pretože to pôsobí nedôveryhodne.

Veľa čínskych obchodníkov síce hovorí po anglicky, ak však máme spoľahlivého tlmočníka, vyhneme sa mnohým nedorozumeniam.

Napriek všetkému sa na rokovaní neustále usmievajme.

Strata tváre

Pre Číňanov nie je nič trápnejšie, ako prípadná „strata tváre“. Preto je neobyčajne dôležité, aby sme čínskym partnerom umožnili bezbolestné „vycúvanie“ z ťažkých situácií (napríklad ak nám navrhovali niečo neprimerané alebo úplne nemožné). Veľakrát si to vyžaduje veľkú dávku citlivosti a kľúčkovania medzi brámkami, býva to však nevyhnutné pri uzatváraní zmlúv.

Pri cenových kalkuláciách treba postupovať tak, že cenu vopred vedome nadsadíme, aby sme počas rokovania mali z čoho spúšťať. Čínsky partner nesmie v nijakom prípade „stratiť tvár“. Okrem toho je jeho snahou dopracovať sa ku konkrétnemu záveru a zároveň sa cítiť ako víťaz.

Nehovorme NIE

Za nesmierne neslušné sa v Číne považuje, ak priamo povieme „nie“. Zvykne sa skôr hovoriť o rôznych možnostiach do budúcnosti; zároveň sa však pospomínajú rôzne prekážky, ktoré by sa mohli vyskytnúť a zabrániť realizácii nápadu. Takýto spôsob odmietnutia musíme preto zvoliť aj my.

Tiež dôležité

V Číne sa veľmi rešpektuje vek zúčastnených osôb a ich hierarchia. Treba tu rešpektovať miestne, rodinné, mocenské aj stranícke pomery. Veľký význam má tiež oslava čínskeho nového roka. Číňanov môžeme pri tejto príležitosti potešiť novoročnými želaniami zdravia a bohatstva.

Červená farba sa považuje za farbu šťastia, a preto sú v nej poobliekané nevesty. Čierna a biela sú naproti tomu farbami smútku. Pestré ošatenie sa nosieva na svadbách.

Úskalia podnikania

Medzi najväčšie patria:

- xenofóbne a rasistické predsudky,
- neznalosť čínskeho spoločenského protokolu a obchodnej etikety,
- neznalosť čínskeho obchodného partnera,
- neznalosť čínskej legislatívy, zmluvného práva,
- neochota akceptovať čínske pravidlá a zvyklosti,
- neznalosť podmienok dovozu a vývozu z Číny,

- veľká konkurencia,
- pre neznalých, vysoké vstupné náklady.

ČO MÁME ROBIŤ

- Srkať a mlaskať pri jedle.
- Zdraviť sa podaním ruky.
- Vizitky odovzdávať a prijímať oboma rukami.
- Dať si zhotoviť dvojjazyčné vizitky.
- Pozvať hostiteľa na návštevu počas jedla.
- Dať partnerovi malý, ale hodnotný darček z Európy.
- Nosiť ošatenie v tlmených farbách.
- Prejavovať rešpekt voči starším osobám a dodržiavať hierarchiu.
- Dať si vždy vysloviť vopred čínske mená.
- Bezpodmienečne byť presný.
- Po večeri rýchlo odísť, pretože Číňania nemajú radi, ak hostia otáľajú s odchodom.
- Neustále sledovať, aby si partner mohol „zachovať tvár“.
- K (čínskemu) novému roku poslať kartu so želaním zdravia a bohatstva.
- Ženy by mali nosiť šatstvo telovej farby.

ČO NEMÁME ROBIŤ

- Gestikulovať.
- Hovoriť hlasno.
- Spomínať vnútropolitické témy (Tibet, Taiwan).
- Chodiť neskoro.
- Odkladať vizitky bez prečítania.
- Kritizovať čínske jedlo a čínsku kuchyňu.
- Odkladať paličky na vrch misky (vždy len vedľa misky).
- Ukazovať paličkami na iných ľuďoch.
- Odhadzovať odpadky do misky na ryžu.
- Nechať padnúť paličky na podlahu (údajne to prináša nešťastie).
- Vyslovovať otvorenú kritiku.
- Byť netrpezliví.
- Prejavovať city, ako sú zlosť alebo zúrivosť (napriek všetkému sa neustále usmievajte, inak Číňania stratia rešpekt).
- Dávať ako dar biele alebo žlté kvety.
- Spochybňovať skutočnosť, že Číňania vynašli papier, ani sa o tom nehádať.

Preverenie znalostí - testy [Ázijská a čínska etiketa](#), [Čínska etiketa](#).

[Čínska ľudová republika](#)

Zdroje

Použitá, citovaná a odporúčaná interná „literatúra“:

- [Export do Číny \(e-kniha/Biznis\)](#),
- [Čínska obchodná kultúra \(e-kniha/Podnikanie v Číne\)](#).